

[Thoft]

forudsætning måtte da være, at vi havde fået fingre i sådan noget, men der har aldrig været omdelt papir af den type i udvalget, i hvert fald ikke i den tid, jeg har været medlem af folketinget.

Det er nu tredje gang, vi drøfter folketingets kontrol med dansk sikkerhedspolitik. Nogen som helst kontrol findes efter min bedste opfattelse fortsat ikke. Om det overhovedet er muligt at skabe en sådan kontrol, kan man godt betvivle på baggrund af stjernekrigsdebatten 14. maj i år, hvor udenrigsministeren først forklarede det undrende ting, at spørgsmålet om NATO-støtte til stjernekrigsprojektet ikke var fremgået af dagsordener eller af udsendte papirer. Senere i samme debat forklarede forsvarsministeren det stadig undrende ting, at ved NATO-møder er der normalt kun tale om standarddagsordener, som ifølge ministerens forklaringer kunne dække over så meget.

Hvis det forholder sig sådan – det nægter jeg nu at tro – er det på tide, at der fra dansk side gøres en effektiv indsats for at demokratisere dette foretagende, sådan at deltagerne i møderne på forhånd er gjort bekendt med en specificeret dagsorden, og sådan at regeringerne, på forhånd kan sikre deres mandat i deres bagland. Specielt vigtigt er det, hvis regeringen sådan som den danske ikke har orden i tingene og ikke har orden i sit bagland. Som bekendt er det sådan, at i en lang række sager er baglandet, som er folketingets flertal, i uoverensstemmelse med regeringen.

Stjernekrigsdebatten i foråret måtte vi have i to omgange, netop fordi den demokratiske kontrol svigtede totalt. Gang på gang oplever vi, at folketinget eller forsvarsudvalget, udenrigsudvalget eller udenrigspolitisk nævn ikke får oplysninger om selv vigtige NATO-beslutninger, og communicateerne fra diverse NATO-ministerrådsmøder er intetsigende som informationsgrundlag. Det nyeste eksempel – jeg ved godt, at det skal vi først drøfte i næste uge – er moderniseringsplanerne for kortdistancevåben i Europa. Her er planlæggerne allerede meget langt fremme. Når folketinget overhovedet ikke er blevet inddraget, skyldes det et ønske om ikke at inddrage folketinget, og når vi engang bliver inddraget, er toget kørt.

Jeg kunne også nævne den danske politik i Østersøen specielt med hensyn til Born-

holm. Her er den officielle politik blevet grundlæggende ændret uden folketingets inddragelse. I alle lærebøger, sidst i den svenske forsvarskommissions betænkning »Svensk säkerhetspolitik inför 90-talet«, som netop er udkommet, kan man læse – jeg citerer fra rapporten, side 45:

»I fråga om allierade övningar iakttages restriktioner beträffande Bornholm.«

Sådan var det også indtil for få år siden, men i de senere år er det gået stærkt, og med provokationsøvelsen med slagskibet »Iowa« for nylig er denne politik grundlæggende ændret.

Det startede med, at man sejlede en hollandsk marinekrydser ind i Østersøområdet, og det er endt med fast stationerede NATO-lytteskibe kombineret med store sømilitære øvelser i farvandet øst for Bornholm. Det synes jeg er en dårlig måde at føre afspændingspolitik på, og det var aldrig gået, såfremt folketinget havde været inddraget.

Vi støtter altså forslaget fuldt og helt, og kan det tvinge forsvarsministeren og udenrigsministeren til at sætte sig bedre ind i tingene, er det en afledet effekt, som ville gavnede.

Det er nu tredje gang, vi drøfter dette forslag, om end det er revideret en lille smule. Sidste folketingsår spændte først ministeren, dernæst udvalgets flertal ben for betænkningens afgivelsen. SF og VS vil fortsætte med at fremsætte forslaget, lige indtil betænkningen kan afgives. Folketingets flertal bør kunne mande – eller kvinde – sig op til i det mindste at tage stilling.

(Kort bemærkning).

Houe (KF):

Blot et par ord i forbindelse med det, hr. Thoft sagde til mig i sin indledning.

Der har ikke ligget klassificeret materiale i forsvarsudvalget, al den stund det ikke tilgår udvalget. Det bør heller ikke fremover kunne tilgå udvalget. Så kan det i hvert fald ikke lækkes derfra. Det er og bliver en sag for udenrigspolitisk nævn at behandle disse fortrolige ting.

Stinus (RV):

Det radikale venstre har ved tidligere lejligheder udtalt sig positivt om forslaget om